SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1281

av Sten Bergheden (M)

Statlig krigsförsäkring och beredskapsfinansiering för svenska fartyg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en fungerande statlig krigsförsäkringslösning för svenska rederier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en svensk beredskapsförmåga för att snabbt överta eller ersätta fartygsfinansiering för fartyg av betydelse för nationen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sjöfarten är avgörande för Sveriges handel, försörjningsberedskap, välstånd och totalförsvar. För att sjötransporter ska kunna upprätthållas vid kris, höjd beredskap och krig krävs inte bara tillgång till fartyg och besättningar. Rederierna måste också ha fungerande försäkringsskydd och en robust finansiering för att kunna trafikera våra vatten.

Svenska rederier har tillsammans med Försvarsmakten arbetat med att återuppbygga sjöfartens roll i totalförsvaret och med att utveckla förmågan att använda fartyg för samhällets och försvarets transportbehov. Detta arbete är viktigt för Sveriges förmåga

att tillgodose såväl civila som militära transportbehov i allvarliga säkerhetspolitiska lägen.

Samtidigt har övningar och analyser visat på brister i dagens försäkringssystem. Om kommersiella försäkringsgivare begränsar eller upphör med sitt skydd till följd av krig, konflikt eller kraftigt förhöjd risk, riskerar fartyg att bli liggande vid kaj även om staten har behov av transportkapaciteten.

Regeringen bör därför se över möjligheten att skyndsamt säkerställa en robust och operativ statlig krigsförsäkringslösning för svenska rederier som fungerar i samtliga relevanta konfliktnivåer, även innan höjd beredskap har beslutats, och innehålla statlig återförsäkring, garanti eller motsvarande mekanism när den kommersiella marknaden inte längre tillhandahåller ett tillräckligt försäkringsskydd. Rederierna bör dessutom ha tillgång till kvalificerat försäkringsstöd i alla lägen.

Även fartygsfinansieringen är en beredskapsfråga. Europeiska banker har under senare år minskat sin andel av de globala sjöfartsportföljerna, från 72 procent år 2013 till 49,7 procent år 2023. EU-kommissionen konstaterar att rederier i EU i ökande utsträckning söker finansiering hos banker och leasinginstitut i tredjeländer i synnerhet där fartygen byggs. Detta kan medföra en strategisk sårbarhet, bland annat om utländska finansiärer behåller kontrollen över fartygen i händelse av geopolitiska konflikter, eller sanktioner mot ett land vars bank finansierat fartyget. Det kan exempelvis uppstå situationer där svenska fartyg är finansierade i ett tredjeland som blir föremål för sanktioner, och betalningsflöden till en utländsk bank inte längre kan genomföras. I ett sådant läge riskerar fartyg som behövs för Sveriges försörjningsberedskap och totalförsvar att gå förlorade, säljas eller tas ur svensk kontroll, trots att fartygen är av stort nationellt intresse.

Regeringen bör därför se över hur Sverige kan tillförsäkras en förmåga att överta eller ersätta fartygskrediter för fartyg av betydelse för nationen när den ordinarie finansieringen faller bort eller inte kan fullföljas av skäl som har samband med sanktioner, kris eller ett försämrat säkerhetspolitiskt läge. En sådan beredskapslösning bör lämpligen utvecklas inom ramen för Svenska Skeppshypotekskassans uppdrag, med de bemyndiganden, resurser och riskmandat som krävs för att den ska kunna fungera i praktiken.

En fungerande krigsförsäkring och en beredskap för att säkra fartygsfinansiering är grundförutsättningar för att den svenska sjötransportkapaciteten ska kunna användas när den behövs som mest. Regeringen bör därför överväga att vidta åtgärder för att

säkerställa både ett fungerande statligt krigsförsäkringssystem och en nationell förmåga att trygga finansieringen av strategiskt viktiga svenska fartyg.

Sten Bergheden (M)